

การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย
อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ชนานันท์ อุ่นเบิ่ง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และ คณบดี วิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง ได้พิจารณา การศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย
อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....
(ดร. อนุสรณ์ คุณานุสรณ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัตน์)
คณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง
พฤษภาคม 2555

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จาก ดร.อนุสรณ์ คุณานุสรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มการศึกษาค้นคว้าจนเสร็จสมบูรณ์ จึงขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัด เชียงราย ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล รวมทั้งคณะครูที่ได้กรุณาให้ข้อมูล และตอบแบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็น เครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนครูอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด

ชนานันท์ อุ่นเป็ง

ชื่อเรื่อง	การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
ผู้ศึกษาค้นคว้า	ชนานันท์ อุ่นเป็ง
ที่ปรึกษา	ดร. อนุสรณ์ คุณานุสรณ์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555
คำสำคัญ	การประเมินโครงการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย กลุ่มประชากรที่ใช้คือ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครู จำนวน 29 คน และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 219 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP MODEL) เป็นกรอบในการประเมินโครงการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของผู้บริหารและครู สรุปผลได้ดังนี้ ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม โดยรวมพบว่ามีเหมาะสมมาก ด้านปัจจัย โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมปานกลาง ด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่ามีเหมาะสมมาก และด้านผลผลิตโดยรวมพบว่ามีเหมาะสมมาก โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ สนับสนุนในด้านงบประมาณให้เพียงพอ ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ สร้างความตระหนักให้แก่นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญของโครงการ

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของนักเรียน สรุปผลได้ดังนี้ ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่ามีเหมาะสมน้อย และด้านผลผลิต โดยรวมพบว่ามีเหมาะสมมาก โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของโครงการ

Title	ASSESSMENT OF MORALITY SCHOOL PROJECT AT PAYAMENGRAI SCHOOL, PAYAMENGRAI DISTRICT, CHIANGRAI PROVINCE
Author	Chananun Aunpang
Advisor	Dr. Anusorn Kunanusorn
Academic Paper	Independent Study M.Ed. in Educational Administration, University of Phayao, 2012
Keywords	Assessment Project

ABSTRACT

Purpose of this study was to assess Buddhism School Project at Phayamangrai School, Phayamangrai District, Chiang Rai Province. Population used in this study were classified as follow 3 Director, 29 teacher and 219 students. Students were from Mathayomsuksa 1-6 were participated in this project. Data were collected by using questionnaire. This study was conducted under CIPP model, Context, Input, Process and Product. The analysis of data were in percentage, mean and stand deviation.

The results of is study were as follows: the result of analysis with in Context indicated more correspond and Input indicated medium correspond and Process indicated more correspond and Product indicated more correspond. There are some suggestions of this study. The information of the project should be publicized to those who involve. The project should be supported with sufficient budget. It should be operated accordingly to the defined plan. It should make the students aware of an importance of this project.

The result of the evaluation of the project from students were as follows: the result of analysis and Process indicated little correspond and product indicated more correspond and The suggestion is that the students should participate in planning the operation of the project.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความหมายของการประเมินโครงการ.....	5
ความสำคัญของการประเมินโครงการ.....	6
รูปแบบการประเมินโครงการ	8
โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
3 วิธีดำเนินการวิจัย	18
ตอนที่ 1 การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ	18
ตอนที่ 2 การประเมินโครงการ	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	25
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญา เม็ງราย อำเภอพญาเม็ງราย จังหวัดเชียงร่าย ของผู้บริหารและครู.....	25
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็ງราย อำเภอพญาเม็ງราย จังหวัดเชียงร่าย ของนักเรียน .	33
5 บทสรุป	36
สรุปผลการวิจัย	36
อภิปรายผลการวิจัย	37
ข้อเสนอแนะ	44
บรรณานุกรม	45
ภาคผนวก	49
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	50
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	51
อภิธานศัพท์	63
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	65

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงขั้นตอนการดำเนินงาน	11
2	แสดงรายละเอียดของค่าใช้จ่าย	11
3	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร และครู	25
4	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านสภาพแวดล้อม	27
5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านปัจจัย	28
6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านกระบวนการ	30
7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านผลผลิต	31
8	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับนักเรียน	33
9	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านกระบวนการ	34
10	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านผลผลิต	35

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดง CIPP Model.....	8
2 แสดงกรอบการประเมินโครงการ.....	19

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยใน ยุคปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ขาด ความสมดุล รวมทั้ง ความเจริญทางด้านข้อมูลข่าวสาร ทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยอย่างมากมาย แต่ในส่วนโครงสร้างทางสังคม ศิลธรรม ศาสนา วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม คุณภาพทางสังคมกลับตกต่ำลงจนน่าเป็นห่วง ในสภาวะการณ์เช่นนี้คนไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ ได้อย่างสงบสุข และสามารถพัฒนาประเทศชาติ ให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศ จึงได้เกิดกระแสเรียกร้องจากทุกฝ่ายให้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น เพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี รักการเรียนรู้ และมีความสุขในการดำรงชีวิต มีความคิด สร้างสรรค์ ใช้กระบวนการคิด แก้ไขปัญหา ต่าง ๆ และเลือกสรรสิ่ง ที่มีคุณค่า อันแท้จริงให้กับตนเองและสังคม

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องจัดการศึกษา เพื่อสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงได้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เกิดการจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพ และพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และสนองความต้องการของชุมชน สังคม ประเทศชาติ มาตรการหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 1) ได้กำหนดให้มีการดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข คือโรงเรียน 5 รูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนในฝัน โรงเรียนสองภาษา โรงเรียนในกำกับ บขของรัฐบาล โรงเรียนต้นแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ เป็นโรงเรียนระบบปกติทั่วไป มีการบูรณาการเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาผู้เรียน มีจุดเน้นโดยใช้หลักไตรสิกขา คือ สมาธิ ปัญญา ให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ผ่านการพัฒนา ภายใต้ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ศาสนา และชุมชน ด้วยความศรัทธาที่จะพัฒนาทั้งผู้เรียนและสังคม ตามวิถีแห่งพุทธธรรมเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน ทั้งนี้ผู้บริหารและคณะครูจะประพฤติตนเป็นแบบอย่าง

ที่ดีในวิถีชีวิตจริง ในลักษณะสอนให้รู้ ทำให้ ดู อยู่ให้เห็น ซึ่งหลักสำคัญของการสมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำคือ ฉันทะ หมายถึง รักและพึงพอใจที่จะเข้าร่วมโครงการ จึงจำเป็นต้องให้มีการสมัครเพื่อแสดงถึงเจตนาของโรงเรียน เพราะเชื่อว่าหากโรงเรียนสมัครใจที่จะสร้างคนดี มีปัญญา มีความรู้ เป็น นมมนุษย์ที่สมบูรณ์แล้ว ก็สามารถดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียน มัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และรัฐบาลได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ จึงนับเป็นยุคแห่งรอยต่อของการเปลี่ยนแปลงการศึกษาของชาติ ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกในยุคแห่งเทคโนโลยี จึงจำเป็นที่โรงเรียนมัธยมศึกษา จะต้องมีการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้อง กับกระแสของการเปลี่ยนแปลงดังที่ ได้กล่าวมา

ดังนั้น จากการศึกษาที่โรงเรียนพญาเม็งรายได้ดำเนินการ จัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำขึ้น ซึ่งเป็นโครงการที่ได้ดำเนินการมาแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการประเมินผลโครงการ ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของโรงเรียนพญาเม็งราย จึงได้ทำการ ประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อันประกอบด้วยด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข และเพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานโครงการในปีการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งรายอำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการประเมินไว้ดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาใช้รูปแบบการประเมินของ CIPP Model ซึ่งแบ่ง

การประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนพญาเม็งราย ปีการศึกษา 2554 จำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 3 คน ครูจำนวน 29 คน และนักเรียน จำนวน 730 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนพญาเม็งราย ปีการศึกษา 2554 จำนวน 219 คน ได้มาโดยการใช้เทคนิคการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน

3.1 ความเหมาะสมของสภาวะแวดล้อมโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

3.2 ความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

3.3 ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

3.4 ผลผลิตของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ หมายถึง โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดยมี หัวหน้าฝ่าย ศึกษานักเรียน เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ โดยมีเป้าหมายในการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ หมายถึง การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดยเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.1 การประเมินสภาวะแวดล้อมโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของโครงการกับนโยบายและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของสิ่งที่เป็นทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีผลทำให้การดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.3 การประเมินกระบวนการโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของวิธีการขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินโครงการ

2.4 การประเมินผลผลิตโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ (Output Evaluation) หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการตามวัตถุประสงค์

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนพญาเม็กราย อำเภอพญาเม็กราย จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2554

4. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานสายผู้สอน โรงเรียนพญาเม็กราย อำเภอพญาเม็กราย จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2554

5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนพญาเม็กราย อำเภอพญาเม็กราย จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2554

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

ผลที่ได้จากการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็กราย ในครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ให้มีคุณภาพและตรงตามหลักการ และสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นฐานในการดำเนินงานโครงการในปีการศึกษาต่อไปได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมายของการประเมินโครงการ
2. ความสำคัญของการประเมินโครงการ
3. รูปแบบการประเมินโครงการ
4. โครงการคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็น “ศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science)” ที่เกิดจากการผสมผสานของศาสตร์หลายแขนงโดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินโครงการ ให้ความหมายการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2544, หน้า 305) ได้ให้ความหมายของการประเมิน ว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็น อันจะนำไปสู่การตัดสินใจความสำเร็จ รวมทั้งการแก้ปัญหา ปรับปรุง พัฒนา ตลอดจนการสร้างและการกำหนดทางเลือกใหม่ในการดำเนินโครงการ

สมคิด พรหมจักษ์ (2544, หน้า 28-29) ให้ความหมายของการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งสรุปเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{การประเมิน} = \text{การวัด} + \text{การตัดสินใจ}$$

การประเมินเป็นการ ตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงานตลอดจน การพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด การประเมินผล เป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ/แผนงาน กล่าวคือ แผนงานโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ /แผนงานหรือไม่ เพียงใด สามารถทำได้ทั้งการประเมิน

ก่อนเริ่มโครงการ การประเมินขณะที่แผนงาน/โครงการกำลังดำเนินการอยู่และการประเมินผลแผนงาน/โครงการหลังจากการดำเนินงานสิ้นสุดลงแล้ว

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544, หน้า 166) ให้ความหมายของการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการรวบรวมและสกัดข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เราเชื่อมั่นว่าใครก็ตามที่มีสารสนเทศที่มีคุณภาพพอเพียง ครบถ้วน จะช่วยให้ผู้นั้นตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเสมอ

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2547, หน้า 11) ให้ความหมายของการประเมินว่าหมายถึงกระบวนการสร้างสรรค์สังคมที่สอดคล้องกับแนวทางประชาธิปไตย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาและสร้างประโยชน์สุขแก่สังคม การประเมินเกี่ยวข้องกับกำหนัดคุณค่าของสิ่งที่น่าสนใจภายใต้บริบทของสังคมที่ทำการศึกษา

พิสณ พงศรี (2549, หน้า 2) ให้ความหมายของ การประเมินว่า หมายถึงกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากความหมายของการประเมินและการประเมินโครงการที่ศึกษามา สรุปได้ว่าการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับโครงการใดโครงการหนึ่ง โดยมีการรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์ถึงความสำเร็จของการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผลการประเมินจะช่วยให้สามารถตัดสินใจและพิจารณาหาทางเลือกในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ยุติหรือดำเนินงานต่อไป เป็นการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น

ความสำคัญของการประเมินโครงการ

สำราญ มีแจ้ง (2544, หน้า 8-9) ได้ให้ความสำคัญของการประเมินโครงการทางการศึกษา ดังนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ของการดำเนินงานนั้นเหมาะสม และเป็นไปได้ เพียงใด การดำเนินงานหรือโครงการใด ๆ จะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ของการดำเนินงาน การประเมินจะเป็นตัวช่วยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินโครงการนี้ และการดำเนินงานนั้นมีความเป็นไปได้เพียงใด

2. ทำให้ทราบว่าการทำงานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การประเมินโครงการนั้น นอกจากประเมินส่วนอื่น ๆ แล้ว จะต้องประเมินว่าการประเมินนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าได้ดำเนินการไปแล้ว ได้ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

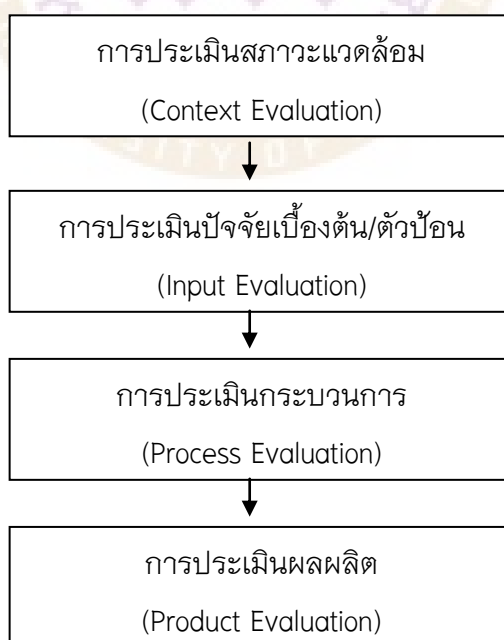
3. กระตุ้นให้มีการเร่งรัดปรับปรุงการดำเนินงาน การประเมินเป็น ตัวกระตุ้นให้ ผู้ดำเนินงานให้มีการเร่งรัดและปรับปรุงการดำเนินงานทุกขั้นตอน จะทำให้พบข้อบกพร่อง
  4. ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ซึ่งจะใช้เป็นหลักในการ ปรับปรุงการดำเนินงาน การประเมินการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนจะทำให้พบข้อบกพร่อง
  5. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการลดความสูญเปล่า ในการใช้ทรัพยากร ผู้ดำเนินงานบางคน บางครั้งมักไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ได้เต็มความสามารถ ซึ่งการประเมินจะช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพได้
  6. ช่วยให้ข้อสนเทศแก่ผู้บริหารในด้ านการดำเนินงาน ผู้บริหารต้องการทราบข้อมูล ทุกแง่ทุกมุมของผลจากการประเมิน ซึ่งผู้บริหารจะได้นำไปพิจารณาวินิจฉัยและตัดสินใจสั่งการได้ ถูกต้อง
  7. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในครั้งต่อ ๆ ไป การประเมินผล โครงการที่ดำเนินในปัจจุบันจะทำให้ทราบถึงข้อดี และข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิธีดำเนินงาน ซึ่งจะเป็ นแนวทางในการแก้ไขที่จะดำเนินโครงการประเภทนี้ต่อไป
- สมคิด พรหมจ้อย (2544, หน้า 30) ได้อธิบายเกี่ยวกับการประเมินว่า มีความสำคัญยิ่ง ต่อการวางแผนและการบริหารโครงการ สรุปได้ดังนี้
1. ช่วยให้ได้ข้ อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงานโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนิน โครงการ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
  2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน
  3. ช่วยให้การจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนิน โครงการ
  4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่า จะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยาย การดำเนินโครงการต่อไป
  5. ช่วยให้ ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่
  6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพราะการประเมินทำด้วยตนเอง จะทำให้ ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการประเมินโครงการ ทำให้ผู้ประเมินโครงการทราบถึง จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน และเพื่อแสดงผลการพิจารณาถึง คุณค่าของโครงการ ด้วยการนำข้อมูลไปวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ นำไปสู่การตัดสินใจในการ ปรับปรุง แก้ไข และเพื่อหา ทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาโครงการ ตลอดจน การเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินงานของแต่ละโครงการยิ่งขึ้น

รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการ เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยทั่วไปมักกำหนดรูปแบบ การประเมิน โดยเลือกเอารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบ เพื่อสามารถประเมินได้ครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดทฤษฎี เหตุผล และวิธีการประเมิน เกี่ยวกับรูปแบบ(Approach) ของการประเมินไว้แตกต่างกันตามความเชื่อของแต่ละบุคคล กลุ่มอาชีพ และความเหมาะสมของสถานการณ์ของสิ่งที่ประเมิน ดังนี้

แนวคิดและโมเดลชีปป์ในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ในปี ค.ศ. 1971 สตัฟเฟิลบีมและคณะได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมามหึ่งเล่ม ชื่อ "Educational Evaluation and decision Making" หนังสือเล่มนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการศึษาของ ไทย เพราะได้ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดและประเมินผล การศึษาได้อย่างน่าสนใจและ ทันสมัยด้วย จึงกล่าวได้ว่า ท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมิน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน เรียกว่า CIPP Model

ภาพ 1 แสดง CIPP Model

จากภาพ 1 รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) เป็นการประเมินภาพรวมของโครงการ ตั้งแต่บริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต (Context, Input, Process and Product) โดยจะใช้วิธีการสร้างเกณฑ์และประสิทธิภาพของโครงการทั้งภาพ รวมหรือรายปัจจัย เป็นสำคัญ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

การประเมินด้านบริบท หรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ เป็นการตรวจสอบว่าโครงการที่จะทำสนองปัญหาหรือ ความจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือไม่

การประเมินปัจจัย เบื้องต้นหรือปัจจัย ป้อน (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความเพียงพอของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินงานโครงการ

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างการทำงานโครงการ เพื่อค้น หาข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการ ที่จะนำโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ว่ามีประสิทธิภาพมาก น้อยเพียงใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การทำงานช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของโครงการ โดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่ได้แล้วนำเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไปตัดสิน เกณฑ์มาตรฐานนั้นอาจจะกำหนดขึ้นเองหรืออาศัยเกณฑ์ที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่น กำหนดไว้ก็ได้

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการประเมิน (Approach) มีหลากหลายรูปแบบ การจะเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือประยุกต์หลายรูปแบบในการประเมินนั้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน เพื่อให้การประเมินนั้นเป็นไปอย่างเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ดังนั้น การประเมินที่เน้นการจัดการและการตัดสินใจ ผู้ศึกษาได้พิจารณาเลือกรูปแบบ การประเมินของสตัฟเฟิลบีม ที่เรียกว่า CIPP Model ในการประเมินเพราะเป็นการประเมินที่เป็นระบบ ครอบคลุมการปฏิบัติงานทุกด้าน ทุกขั้นตอน เหมาะกับการตัดสินใจและตัดสินใจคุณค่า

โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย

ชื่อโครงการ	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย
ยุทธศาสตร์ที่ 2	การปฏิรูปการศึกษา
กลยุทธ์ที่ 2	ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากเยาวชนในปัจจุบันมีค่านิยมเน้นวัตถุนิยมตามยุคโลกาภิวัตน์ จึงเป็นเหตุให้เกิดการลอกเลียนแบบการแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของโลกตะวันตก จึงทำให้เยาวชนไม่เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการดำเนินวิถีชีวิตแบบชาวพุทธ

โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ เน้นการจัดสภาพทุกด้าน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการ โดยส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามตาม ลักษณะแห่งปัญญา เป็นคนดี คนเก่งของสังคม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา บูรณาการร่วมกัน ผู้เรียนผ่านการพัฒนา การกินอยู่ ดู ฟัง เป็น คือมีปัญญารู้และเข้าใจ โรงเรียนพญาเม็งรายจึงได้ดำเนินการตามแนวกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเลือกเป็นโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ เน้นหลักไตรสิกขาเป็นฐานในการดำเนินชีวิต จัดกิจกรรมแทรกวิถีชีวิตในสถานศึกษาของผู้เรียน เป็นการพัฒนาเยาวชนในท้องถิ่น และช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้เป็นไปตามลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษา และดำรงรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทยให้คงอยู่ตลอดไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด

เป้าหมาย

ด้านปริมาณ

นักเรียน โรงเรียนพญาเม็งราย จำนวน 730 คน

ด้านคุณภาพ

นักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด

พื้นที่ดำเนินการ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา 2554

ตาราง 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1.	ขั้นเตรียมการ		
	1.1 ขออนุมัติโครงการ	พ.ค. 54	ฝ่ายกิจการ นักเรียน
	1.2 ประชุมวางแผนในการดำเนินงาน		
2.	ขั้นดำเนินการ		
	2.1 จัดทำปฏิทินการดำเนินการกิจกรรมในโครงการ	พ.ค. 54	ฝ่ายกิจการ
	2.2 ประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการ	พ.ค. 54	นักเรียน
	2.3 ดำเนินการจัดกิจกรรม		
	1) การไปวัดทุกวันพระ	ตลอดปี	คณะครูทุกคน
	2) การศึกษาดูงาน	ก.ย. 54	
	3) การจัดนิทรรศการงานสานสายใยชุมชน	มิ.ย. 54	
	4) ฟีฟ้าน้องแก๊ 0 ร มส	มี.ค. 55	
3.	ขั้นติดตามผล		
	ประเมินสรุปผลตามโครงการ	มี.ค. 55	ฝ่ายกิจการ นักเรียน

งบประมาณ 20,000 บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

สถานที่ดำเนินการ โรงเรียนพญาเม็งราย และสถาบันที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 2 แสดงรายละเอียดของค่าใช้จ่าย

ที่	กิจกรรม	จำนวนเงิน
1	ไปวัดทุกวันพระ	-
2	การศึกษาดูงาน	5,000
3	การจัดนิทรรศการงานสานสายใยชุมชน	15,000
4	ฟีฟ้าน้องแก๊ 0 ร มส	-
	รวม	20,000

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ร้อยละ 80 ของนักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นที่ประจักษ์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภาวดี นุกุลเสาวลักษณ์ (2545) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวในวิทยาลัยเทคนิค และอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า องค์ประกอบด้านบริบทมีสภาพเข้าเกณฑ์ดีมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้นมีสภาพเข้าเกณฑ์ดีมากเช่นกัน ด้านกระบวนการพบว่าวิทยาลัยเทคนิค ก และอาชีวศึกษา ข สามารถดำเนินการได้ดี ส่วนวิทยาลัยเทคนิค ข และอาชีวศึกษา ก ดำเนินการเข้าเกณฑ์พอใช้ ด้านผลตามวัตถุประสงค์พบว่าวิทยาลัยทั้ง ทั้ง 4 แห่ง สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์เข้าเกณฑ์ดีมาก ส่วนผลกระทบทางบวกที่พบคือใน 4 องค์ประกอบย่อย ตามตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินจำนวน 9 ข้อวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา ก บรรลุผลการดำเนินงานที่ นอกเหนือวัตถุประสงค์เข้าเกณฑ์ดีมาก ส่วนวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา ข เข้าเกณฑ์พอใช้ ผลกระทบทางลบพบว่า การดำเนินโครงการโรงเรียนสีขาวในวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา มีปัญหาทั้งในด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ ผลตามวัตถุประสงค์ควรได้รับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขแนวทางการดำเนินโครงการโรงเรียนสีขาวในวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาต่อไป

สมจิต แก้วแสงขวัญ (2546) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่าโดย ภาพรวมและรายด้านคือ ด้านสภาพแวดล้อมด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านทัศนคติที่มีต่อการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้น อยู่ในระดับปานกลาง และในการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว ระหว่าง เพศชายกับเพศหญิงพบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน สำหรับการเปรียบเทียบ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหกกลุ่ม พบว่าทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียน สีขาว ด้านความรู้ความเข้าใจโครงการระหว่างครูผู้รับผิดชอบโครงการและผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และระหว่างนักเรียนกับผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในภาพรวม ระหว่างนักเรียนกับผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

จำเรียน ชันอำย (2546) ได้ประเมินโครงการสร้างทักษะในการวางแผนพึ่งพาตนเอง ของชุมชนชาวไทยภูเขา บ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่ดำเนินโครงการมีความพร้อมที่จะดำเนินการ ซึ่งมีทั้งผู้นำชุมชน ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนโดยส่วนใหญ่ ความต้องการของชุมชนมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่ความสามัคคีของ ชุมชนยังมีน้อย ด้านปัจจัยนำเข้า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความ เข้าใจในโครงการและ ได้รับการยอมรับจากผู้นำชุมชนและชาวบ้าน สำหรับทีมงานและผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ มีความสนใจและมีความต้องการโครงการ ส่วนวิทยากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่มี ความเพียงพอและเหมาะสม ด้านกระบวนการ มีกระบวนการฝึกอบรมพอใช้ การจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ยังมีจุดที่ควรปรับปรุง ได้แก่ การประสานงานทำความเข้าใจและการติดตามระหว่าง เจ้าหน้าที่ ทีมงาน และผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ควรมีการนำแผนพึ่งตนเองหรือแผนปฏิบัติ ของชุมชนเข้าสู่ประชาคมหมู่บ้าน ด้านผลผลิตของโครงการมีแผนพึ่งพาตนเองชัดเจนดีและมี การประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในส่วนของ การสร้างสวนสมุนไพรพื้นบ้าน การอนุรักษ์ทรัพยากร ทีมงานมีความสนใจและตระหนักในการพิ พงพาตนเองสูง แต่ยังมีทักษะในการวางแผนไม่เป็น ระบบและไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นผู้นำชุมชนจึงควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องการสร้าง ทักษะในการจัดทำแผนและการปฏิบัติตามแผนพึ่งพาตนเองต่อไป

ทิพวรรณ แสนมงคล (2547) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์เชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา2546 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมากส่วนด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตมีความ เหมาะสมปานกลาง ผลการประเมิน โครงการของนักเรียนที่เข้าร่วม ผลการประเมินทั้งด้าน กระบวนการและด้านผลผลิต โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมปานกลาง

พจนีย์ แผงศรีสาร (2547) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนปรี้น สร้อยแยลส์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายชัดเจนมาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ เหตุผล และวัตถุประสงค์ของโครงการ วิธีดำเนินการ รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนนั้น มีความ เหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนมีการจัดทำแผนการดำเนินงาน โครงการอย่างชัดเจนต่อเนื่องตามธรรมนูญของโรงเรียน มีงบประมาณและจำนวนครูดำเนินงาน อย่างเพียงพอ และได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองทุกปี ในด้านกระบวนการโรงเรียนมีการ วางแผนก่อนที่จะเริ่มดำเนินงานอย่างเหมาะสม กิจกรรมที่จัดในโครงการได้เปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานและมีการ ประสานงานกับบุคคล องค์กรภายนอก

ทั้งก่อนเริ่มดำเนินโครงการและระหว่างดำเนินโครงการอย่างสม่ำเสมอ และในด้านผลผลิตนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจในรูปแบบกิจกรรมระดับมาก และเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี รูปแบบของกิจกรรมในโครงการมีความเหมาะสม วิทยากรสามารถบรรยายได้ชัดเจนมีความน่าสนใจ สนุกสนาน พร้อมกับสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม สามารถพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้ดีขึ้น ส่วนประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ คือการได้รับฟังข้อคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2547) ได้ประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมมีการปฏิบัติได้ผลดี คณะกรรมการเห็นความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านปัจจัยได้ผลการปฏิบัติพอใช้โรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ 1:20 คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่โรงเรียนยังไม่ได้สนับสนุนงบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้กับครูที่ปรึกษาด้านกระบวนการผลการปฏิบัติพอใช้ ครูที่ปรึกษาได้ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทำการคัดกรองนักเรียน รวมทั้งมีการส่งเสริมนักเรียนปกติและนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ส่วนด้านผลผลิต พบว่าการดำเนินงานปฏิบัติได้ผลดีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี นักเรียนได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาคิดดีขึ้น รวมทั้งได้รับการส่งเสริมให้แสดงออกตามสภาพของตนเองและคณะกรรมการเห็นว่าโครงการที่ดำเนินอยู่ปฏิบัติได้ผลดีและควรดำเนินโครงการนี้ต่อไป

วาสนา ต๊ะกาบโค (2548) ได้ประเมินการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต 1 ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินการของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 มีการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยประกอบด้วย คุณลักษณะที่ดีของบุคลากรในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ การดำเนินการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การจัดการด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ด้านกระบวนการประกอบด้วย การเรียนการสอนที่บูรณาการไตรสิกขา ศิลป สมาธิ ปัญญา การจัดบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร การจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านผลผลิตประกอบด้วย การพัฒนากาย ศิล จิต และปัญญาอย่างบูรณาการของผู้เรียนและด้านผลกระทบบรรลุไปด้วย บ้าน ชุมชน วัด โรงเรียน ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ มีการดำเนินงานดีมาก ส่วนตัวอย่างยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธนั้นมี 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิบัติ ติงงานตาม

แนวทางวิถีพุทธ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน ยุทธศาสตร์สร้างสรรค์ พัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา การเรียนรู้ตามแนวทางวิถีพุทธ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมพัฒนาระบบการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการไตรสิกขาและยุทธศาสตร์พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาผู้เรียนสู่การเรียนรู้

ณัฐกิตติ์ ศรีสันต์ (2548) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน มีปัญหาปานกลาง เปรียบเทียบปัญหาโดยจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามวุฒิการศึกษพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงเรียนวิถีพุทธจะประสบความสำเร็จต้องพัฒนาที่ตัวบุคลากร คือ ครูก่อน ครูต้องเป็นครูวิถีพุทธจริง ๆ วิถีพุทธเป็นเรื่องของจิตใจเป็นนามธรรมไม่ใช่รูปธรรม ถ้าไม่พัฒนาบุคลากร คือ ครูก่อน ก็จะต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กันกับเด็กนักเรียน เรื่องที่ถามมาทั้งหมดเป็นส่วนประกอบเท่านั้น คนใช้ไม่เป็นก็จะไม่เห็นคุณค่า ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ การวัดวิถีพุทธต้องวัดที่คุณค่าของคน

นงพรรณ ไชยประเสริฐ และคณะ (2548) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้วัฒนธรรมวิถีพุทธเพื่อการพัฒนาเด็กโรงเรียนบ้านดงป่าสัก ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม บุคลากรทางการศึกษาต้องผ่านกระบวนการปฏิบัติจริง ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การจัดเวทีประชุม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การชมนิทรรศการ การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำเอาความรู้เหล่านั้นมาประมวลวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนชุมชน กำหนดเป็นหลักสูตรหรือนวัตกรรม ให้ชุมชนและผู้ปกครองได้ร่วมกันวิพากษ์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้เป็นเส้นทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ผลที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรไปใช้ทั้งตัวเด็กและชุมชนได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่า ทั้งด้านภูมิปัญญาประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามและด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ส่วนตัวเด็กในฐานะผู้สืบทอดก็ได้พัฒนาคุณธรรมที่ควรจะเป็นตามสังคมวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย ควบคู่บูรณาการไปกับกระบวนการเรียนรู้แบบเป็นองค์รวม ไม่แบ่งแยกเป็นส่วน ๆ หรือเป็นวิชา ๆ แต่ทั้งนี้ตัวบุคคลไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่จำเป็นต้องผ่านการเรียนรู้และเข้าใจหลักธรรมของพุทธศาสนาเสียก่อน

ชูชาติ ชัยศรี และคณะ (2548) ได้ศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ เพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันข์เหล็กหัวฝายพัฒนา ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนได้รับความรู้ประสบการณ์การพัฒนาคุณธรรมของตนเองจากการปฏิบัติจริง ทั้งบทบาทที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนิน การจัดให้ บทบาทที่ตนเองต้องปฏิบัติด้วยตนเอง จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในภาพรวม นักเรียนมีความสุขในกิจกรรมต่างๆ และมีการพัฒนาคุณธรรมดีขึ้น คณะครูทุกคน นักการภารโรง ซึ่งทำหน้าที่ในฐานะทีมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน มีความเข้าใจสภาพนักเรียนดีขึ้น มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชนมากขึ้น มีรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของตนเอง รู้จักการบูรณาการการเรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน พระภิกษุสงฆ์ได้มีโอกาสได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนและพุทธศาสนิกชนในท้องถิ่นอย่างจริงจัง มีการพัฒนารูปแบบการนำเสนอหลักธรรมให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน ส่วนชุมชนผู้ปกครองได้รับรู้ปัญหาด้านพฤติกรรมของลูกหลานมีโอกาสได้วิเคราะห์สาเหตุปัญหา และหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกับทุกฝ่ายจนสามารถพัฒนาคุณธรรมให้กับลูกหลานของตนเองให้ดีขึ้น

วิไล วิทย์ประเสริฐกุล (2549) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเตรียมการ มีการหาที่ปรึกษา การเตรียมบุคลากรและกำหนดเป้าหมาย ปัญหาการเตรียมนักเรียนคือ นักเรียนยังขาดความเข้าใจแนวปฏิบัติตามแนววิถีพุทธ การเตรียมผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองมีภาระกิจไม่ให้ความสำคัญกับวิถีพุทธ การเตรียมบุคลากร คือ ขาดความเข้าใจในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านการดำเนินการจัดสภาพและองค์ประกอบ มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ปัญหา การเตรียมกิจกรรมนักเรียน คือ ครูขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธและขาดงบประมาณ

นงเยาว์ อูทุมพร (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 3 กล่าวว่า การเตรียมการ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการหาที่ปรึกษา มีการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณประโยชน์ มีการประชุมชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนวิถีพุทธด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการกำหนดเป้าหมายจุดเน้นหรือวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาหรือแผนปฏิบัติการของโรงเรียน กล่าวว่า ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพที่ส่งเสริมงานดำเนินการ

โรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษา ได้แก่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน กระตุ้นการสร้างศรัทธาและพัฒนาศิลธรรมแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนพามาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

พิบูล ทิตยกุล (2552) ศึกษาการประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานตามตัวชี้วัด ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ แต่เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ได้ปฏิบัติคือ การปฏิบัติตนเป็นคนดีไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขของสมาชิกในบ้าน การปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ การพึ่งตนเองได้หรือทำสิ่งดีด้วยความสุจริตการทำงานและเรียนรู้ด้วยความอดทน ชยันหมั่นเพียร การนิมนต์พระสงฆ์มาสอนนักเรียนในโรงเรียน การส่งเสริมความยิ้มแย้มแจ่มใสระหว่างครูกับนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปราศจากสิ่งเสียดัดและการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ынให้ปราศจากอบายมุข ส่วนองค์ประกอบที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ การจัดบำเพ็ญกุศลและคำขวัญ สำหรับองค์ประกอบที่ไม่แน่ใจคือ การได้รับความศรัทธาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ยาใจ พรหมวงศ์ (2553) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนบ้านเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการกำหนดหลักการเหตุผลสอดคล้องกับนโยบายของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สร้างความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธให้กับครูผู้สอน จัดบุคลากรดำเนินงานตามบทบาทและหน้าที่อย่างเพียงพอ สนับสนุนงบประมาณปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตร จัดทำแผนและปฏิทินปฏิบัติงาน โดยให้ครูมีส่วนร่วมวางแผน ฝึกฝนให้นักเรียนทำงานด้วยความอดทนและชยันหมั่นเพียร สร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีให้กับผู้เรียน ส่งเสริมบุคลากรครูและนักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น ส่วนองค์ประกอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนให้ข้อมูลว่า ไม่ได้ปฏิบัติคือ กำหนดเวลาที่จัดโครงการประสานงานกับบุคคลและองค์กรภายนอกอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมความสามัคคีให้นักเรียนและครูผู้สอน

จากเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย จึงเป็นโครงการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมไทยยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะเมื่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำซึ่งเป็นนวัตกรรมที่สำคัญของการจัดการศึกษาไทย จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้ชัดเจน เพื่อจะได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาเยาวชนไทยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมการ

1.2 ขั้นตอนการ

ตอนที่ 2 การประเมินโครงการ

2.1 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ

2.2 ขั้นตอนการประเมินโครงการ

2.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ

1.1 ขั้นเตรียมการ

การเตรียมการโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 ประชุมชี้แจงคณะกรรมการเพื่อวิเคราะห์ และอภิปราย ให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนทราบ

1.1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ

1.1.3 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ

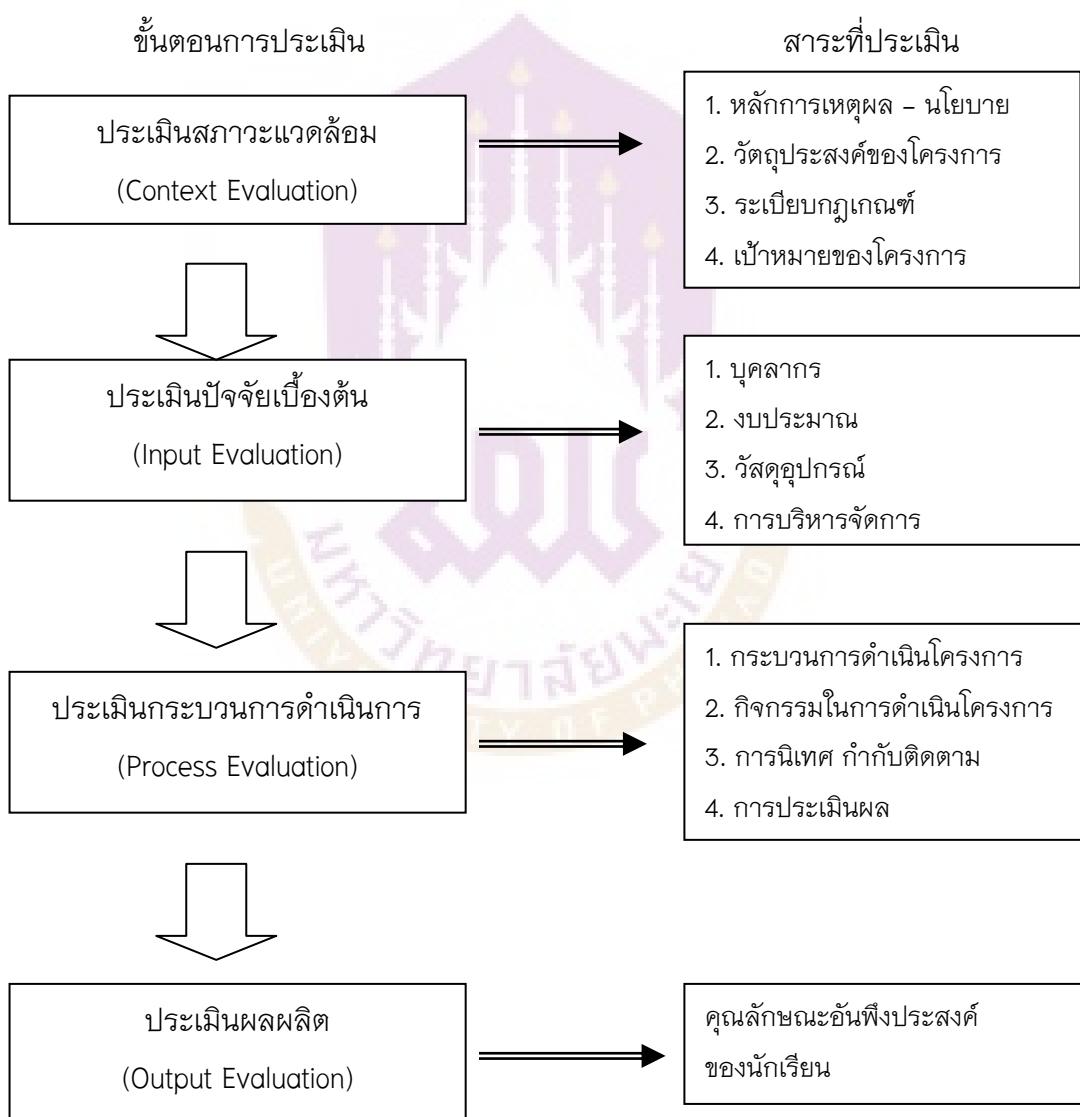
1.1.4 การประเมินผลการดำเนินโครงการ

1.2 ขั้นตอนการ ขั้นตอนในการดำเนินการโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ดำเนินงานตามปฏิทินการปฏิบัติงาน และนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน

เป็นระยะ เพื่อนำผลการนิเทศเข้าในวาระการประชุมประจำเดือนเพื่อพัฒนากิจกรรมตลอดปี การศึกษาคณะกรรมการนำผลสรุปการดำเนินงานของครู มาร่วมสรุปผลการดำเนินงานแจ้งผลการดำเนินงานให้คณะครูทราบอย่างทั่วถึง และนำข้อมูลต่าง ๆ ของโครงการไปพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป

ตอนที่ 2 การประเมินโครงการ

2.1 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ

ภาพ 2 แสดงกรอบการประเมินโครงการ

2.2 ขั้นตอนการประเมินโครงการ

รูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ผู้ศึกษาใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม ที่เรียกว่า CIPP Model (Context – Input – Process – Product Model) เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย และผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เพื่อนำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการต่อไปอย่างไรหรือปรับปรุงพัฒนาในส่วนใด

2.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู และนักเรียน ынโรงเรียนพญาเม็งราย ปีการศึกษา 2554 จำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 3 คน ครูจำนวน 29 คน และนักเรียน จำนวน 730 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนพญาเม็งราย ปีการศึกษา 2554 ได้มาโดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็น หลักร้อยละ จากจำนวนประชากรทั้งหมด 730 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30% เท่ากับ 219 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2540, หน้า 22-23) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 219 คน ได้มาโดยใช้เทคนิคการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic Sampling) ทำการกำหนดตัวเลขเรียงลำดับ ให้สมาชิกแต่ละหน่วย (ในการประเมินโครงการนี้ใช้การเรียงลำดับตามรายชื่อของนักเรียนแต่ละห้อง) จากนั้นหาช่วงที่จะเลือกสมาชิกจากสูตร $\frac{N}{n}$ เมื่อ N แทน จำนวนประชากร และ n แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะเลือก ดังนี้

ประชากร 730 คน ต้องการสุ่มมา 219 คน จะได้ $\frac{730}{219} = 3.33$ ซึ่งปรับเป็นช่วงห่าง 3 คน ต่อมาเลือกสมาชิกหน่วยแรก โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายกับสมาชิกช่วงแรก นั่นคือ สุ่มระหว่างหมายเลข 1 ถึง 3 ในที่นี้สุ่มได้หมายเลข 3 ดังนั้นนักเรียนที่ถูกสุ่มคนแรก คือ คนเลขที่ 3 คนต่อ ๆ ไป คือ นักเรียนเลขที่ 6, 9, 12, ... ได้จำนวนนักเรียนที่เป็นนักเรียนชั้น ม.1 จำนวน 34 คน ม.2 จำนวน 41 คน ม.3 จำนวน 44 คน ม.4 จำนวน 35 คน ม.5 จำนวน 43 คน และ ม.6 จำนวน 22 คน

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ของโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 2 ฉบับ

2.4.1 ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารและครู โดยแยกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- 1) ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดย จำแนกออกเป็น 4 ส่วน ตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ดังนี้

2.1) ประเมินด้านสภาพแวดล้อม(Context Evaluation) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5ระดับ จำนวน 6 ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหาร และครู จำนวน 32 คน

2.2) ประเมินด้านปัจจัย(Input Evaluation)เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหาร และครู จำนวน 32 คน

2.3) ประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินการโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 9 ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหาร และครู จำนวน 32 คน

2.4) ประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 6 ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหาร และครู จำนวน 32 คน

3) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม ปัญหา และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

2.4.2 ฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียน โดยแยกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1) ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการประเมิน โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งรายอำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดยจำแนกออกเป็น ส่วน ดังนี้

2.1) ประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินการโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5ระดับ จำนวน 7 ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถามคือ นักเรียน ชั้น ม.1 จำนวน 34 คน ม.2 จำนวน 41 คน ม.3 จำนวน 44 คน ม.4 จำนวน 35 คน ม.5 จำนวน 43 คน และ ม.6 จำนวน 22 คน

2.2) ประเมินด้านผลผลิต(Product Evaluation) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5 ระดับ จำนวน 6 ข้อ ผู้ตอบแบบสอบถามคือ นักเรียนชั้น ม.1 จำนวน 34 คน ม.2 จำนวน 41 คน ม.3 จำนวน 44 คน ม.4 จำนวน 35 คน ม.5 จำนวน 43 คน และ ม.6 จำนวน 22 คน

3) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

2.5 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามฉบับที่ 1-2 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

2.5.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม ในการ กำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม รูปแบบ ของคำถาม และ สร้างข้อคำถามสำหรับการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ

2.5.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามขอบเขตของเนื้อหาและโครงสร้างที่กำหนดไว้

2.5.3 นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้าง (Content Validity) โดยใช้ค่า IOC ทั้งนี้โดยมีผู้เชี่ยวชาญตั้งรายนามในภาคผนวก ก เป็นผู้ตรวจสอบ นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยให้รับข้อคำถามด้านกระบวนการให้เรียงตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง

2.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้า ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.6.1 ทำหนังสือขออนุญาตและขอหนังสือรับรองจากผู้อำนวยการวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยพะเยา

2.6.2 ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้แก่ประชากรที่ศึกษา

2.6.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากประชากรที่ศึกษา โดยได้รับแบบ สอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 219 ชุด ร้อยละ 100 ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทั้งหมด

2.6.4 ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของการกรอกข้อมูล จัดหมวดหมู่ของแบบสอบถาม

2.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลดังนี้

2.7.1 การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2.7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2) การวิเคราะห์ผลการประเมิน

2.1) ข้อมูลจากการสอบถามผู้บริหารและครู ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2.2) ข้อมูลจากการสอบถามนักเรียน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3) เกณฑ์ในการแปลผลข้อมูล

ในการแปลผลข้อมูลจากการประเมินโครงการ ใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

4) เกณฑ์ในการตัดสินผลการประเมิน

ค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป (3.51 ขึ้นไป) แสดงว่าการประเมินรายการประเมินนั้น ผ่านเกณฑ์การประเมิน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ของผู้บริหารและครู ตามลำดับ ดังนี้

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2 ด้านสภาพแวดล้อม
- 1.3 ด้านปัจจัยนำเข้า
- 1.4 ด้านกระบวนการ
- 1.5 ด้านผลผลิต
- 1.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ของนักเรียน ตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2.2 ด้านกระบวนการ
- 2.3 ด้านผลผลิต
- 2.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย
อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ของผู้บริหารและครู

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
สำหรับผู้บริหารและครู

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	13	40.60
2) หญิง	19	59.40
รวม	32	100.00
2. สถานภาพ		
1) ผู้บริหาร	3	9.40
2) ครู	29	90.60
รวม	32	100.00
3. อายุราชการ		
1) 1 – 5 ปี	6	18.80
2) 6 – 10 ปี	3	9.40
3) 11 – 15 ปี	7	21.90
4) มากกว่า 15 ปี	11	50.00
รวม	32	100.00
4. วุฒิการศึกษา		
1)ปริญญาตรี	19	59.40
2)ปริญญาโท	12	37.50
3)ปริญญาเอก	1	3.10
รวม	32	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
5. สาระการเรียนรู้ที่ทำการสอน		
1) วิทยาศาสตร์	2	6.30
2) คณิตศาสตร์	4	12.50
3) ภาษาต่างประเทศ	4	12.50
4) ภาษาไทย	5	15.60
5) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4	12.50
6) ศิลปะศึกษา	1	3.10
7) สุขศึกษาและพลศึกษา	2	6.30
8) การงานอาชีพและเทคโนโลยี	7	21.90
9) อื่น ๆ	3	9.40
รวม	32	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารและครู ร้อยละ 59.40 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 40.60 เป็นเพศชาย โดยส่วนใหญ่เป็นครูปฏิบัติการสอน ร้อยละ 90.60 ร้อยละ 9.40 เป็นผู้บริหาร ผู้บริหารและครูมีอายุราชการมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 50.00 มีอายุราชการ 11-15 ปี ร้อยละ 21.90 มีอายุราชการ 1-5 ปี ร้อยละ 9.38 และมีอายุราชการ 6-10 ปี ร้อยละ 9.40 ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.40 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี รองลงมาคือ วุฒิมัธยมศึกษา ปริญญาโท ร้อยละ 37.50 และวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาเอก ร้อยละ 3.10 ครูผู้สอนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ร้อยละ 21.90 สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ร้อยละ 15.60 สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 12.50 อื่น ๆ ร้อยละ 9.40 สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา ร้อยละ 6.30 และสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ร้อยละ 3.10

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน
คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านสภาพแวดล้อม

รายการ	N=32 ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ความ
1. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำได้กำหนด หลักการ และเหตุผลสอดคล้องกับนโยบาย หลักของกระทรวงศึกษาธิการ	3.62	0.49	มาก
2. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำได้กำหนด หลักการ เหตุผล และวัตถุประสงค์สอดคล้อง กับนโยบายของโรงเรียน	3.78	0.42	มาก
3. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำได้กำหนด วัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน	3.56	0.50	มาก
4. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีความ เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน	3.75	0.43	มาก
5. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ช่วยปลูกฝัง คุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน	3.68	0.47	มาก
6. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ช่วยพัฒนา นักเรียนให้มีวินัยในตนเองและมีความสามัคคี ในหมู่คณะ	3.71	0.45	มาก
รวม	3.68	0.46	มาก

จากตาราง 4 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย
ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมมีค ความเหมาะสม ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (3.68) เมื่อพิจารณา
รายละเอียดพบว่า โครงการได้กำหนดหลักการและเหตุผลสอดคล้องกับนโยบายหลักของ
กระทรวงศึกษาธิการและของโรงเรียน รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการไว้อย่างชัดเจน
โครงการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ช่วยปลูกฝังคุณธรรมและ
จริยธรรมแก่นักเรียนและช่วยพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเองและมีความสามัคคีในหมู่คณะ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน
คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านปัจจัย

รายการ	N=32 ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
1. โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำไว้อย่างชัดเจน	3.81	0.39	มาก
2. โรงเรียนได้ให้ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำแก่คณะกรรมการดำเนินงานภายใน โรงเรียนเป็นอย่างดี	3.71	0.45	มาก
3. จำนวนบุคลากรในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ มีอย่างเพียงพอ	3.06	0.24	ปานกลาง
4. คณะกรรมการดำเนินงานมีความรู้ความเข้าใจในโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ	3.21	0.42	ปานกลาง
5. โรงเรียนได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำไว้อย่างชัดเจน	3.62	0.49	มาก
6. ระยะเวลาที่จัดโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ มีความเหมาะสม	3.75	0.43	มาก
7. วัสดุ- อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีความเหมาะสมและเพียงพอ	2.46	0.50	น้อย
8. เอกสารที่ใช้ประกอบในการดำเนินกิจกรรม มีความชัดเจน	2.50	0.50	น้อย
9. งบประมาณในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีความเหมาะสมและเพียงพอ	2.81	0.39	ปานกลาง
10. การจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.59	0.49	มาก
11. กิจกรรมของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและนักเรียน	3.68	0.47	มาก
รวม	3.29	0.43	ปานกลาง

จากตาราง 5 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านปัจจัยโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (3.29) เมื่อพิจารณา รายละเอียดพบว่า โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน และได้ให้ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำแก่คณะกรรมการ ดำเนินงาน มีการกำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน กิจกรรม และระยะเวลาที่จัดโครงการ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและนักเรียน การดำเนินงานบรรลุผลตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย(3.59-3.81) บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจใน โครงการและมีจำนวนเพียงพอ งบประมาณในการดำเนินงานโครงการมีความเหมาะสมและ เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (2.65-3.21) ส่วนเอกสารที่ใช้ประกอบในการ ดำเนินกิจกรรมมีความชัดเจน วัสดุ- อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการมีความเหมาะสม และเพียงพอ อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย (2.46-2.50)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน
คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านกระบวนการ

รายการ	N=32 ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
1. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีการวางแผน การดำเนินงานที่ชัดเจน	3.59	0.49	มาก
2. แผนและปฏิทินการปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรม มีความชัดเจนและเหมาะสม	3.62	0.49	มาก
3. บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการ ดำเนินงาน	3.56	0.50	มาก
4. โรงเรียนได้ดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ชั้นนำตามแผนที่วางไว้	3.65	0.48	มาก
5. การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ได้ปฏิบัติตามแผนและปฏิทินงานที่กำหนดไว้ตาม ขั้นตอน	3.78	0.42	มาก
6. โรงเรียนได้มีการนิเทศติดตามตามผลการดำเนินงาน ของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ	3.75	0.43	มาก
7. โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำอย่างเป็นระบบ	3.53	0.56	มาก
8. โรงเรียนได้นำผลการประเมินมาทบทวนและ ปรับปรุงแก้ไขพัฒนา การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ	3.71	0.45	มาก
9. โรงเรียนได้มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานให้กับผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ	3.68	0.47	มาก
รวม	3.65	0.47	มาก

จากตาราง 6 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย
ด้านกระบวนการโดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (3.65) เมื่อพิจารณา
รายละเอียดพบว่า โรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานและกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานที่
ชัดเจนและเหมาะสม บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานตามปฏิทินที่กำหนดไว้
ตามขั้นตอน มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการนำ
ผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน
คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านผลผลิต

รายการ	N=32 ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
1. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำทำให้นักเรียน รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	3.81	0.39	มาก
2. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำทำให้นักเรียนมี วินัยในตนเอง	3.78	0.42	มาก
3. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำช่วยเสริม ความสามัคคีให้แก่นักเรียน	3.75	0.43	มาก
4. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำช่วยพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน	3.87	0.33	มาก
5. โครงการโรงเรียน คุณธรรมชั้นนำมีส่วนช่วยให้ นักเรียนได้ข้อคิดจากการนำหลักธรรมในพุทธ ศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	3.65	0.48	มาก
6. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีส่วนช่วยให้ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็น หรือพฤติกรรมของนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น	3.93	0.24	มาก
รวม	3.79	0.38	มาก

จากตาราง 7 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านผลผลิตโดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (3.79) เมื่อพิจารณา รายละเอียดพบว่า โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม มีวินัย สร้างเสริมความสามัคคี รวมทั้งได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ นักเรียนและยังช่วยให้นักเรียนได้ข้อคิดจากการนำหลักธรรมในพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็นหรือพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้บริหารและคณะครู

การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครู ผู้ศึกษาได้นำคำตอบที่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยและนำมารวบรวม โดยสรุปได้ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อม

ปัญหา คณะครูและชุมชน ยังไม่เห็นความสำคัญของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ข้อเสนอแนะ ควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ เพื่อสร้างความตระหนักให้คณะครู เห็นความสำคัญของโครงการ

ด้านปัจจัย

ปัญหา งบประมาณสนับสนุนโครงการไม่เพียงพอ ทำให้ขาดวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในการดำเนินงาน ตลอดจนขาดเอกสารที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ส่วนการจัดกิจกรรม ยังไม่มีความหลากหลาย

ข้อเสนอแนะ ควรสนับสนุนในด้านงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน จัดทำคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม ควรให้มีความหลากหลาย

ด้านกระบวนการ

ปัญหา การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ขาดการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการมีน้อย

ข้อเสนอแนะ ควรดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ และมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ

ด้านผลผลิต

ปัญหา นักเรียนบางกลุ่มไม่เห็นความสำคัญของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ

ข้อเสนอแนะ สร้างความตระหนักแก่นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โดยสอดแทรกความเข้าใจในการเรียนพุทธศาสนา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียน
พญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ของนักเรียน

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับนักเรียน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	89	40.60
2) หญิง	130	59.40
รวม	219	100.00
2. อายุ		
1) 10 – 15 ปี	119	54.30
2) 16 – 20 ปี	100	45.70
3) 21 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	219	100.00
3. ระดับชั้น		
1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	34	15.50
2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	41	18.70
3) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	44	20.10
4) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	35	16.00
5) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	43	19.60
6) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	22	10.00
รวม	219	100.00

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนร้อยละ 59.40 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 40.60 เป็นเพศชาย โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 10-15 ปี ร้อยละ 54.30 รองลงมาคืออายุระหว่าง 16-20 ปี ร้อยละ 45.70 กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 20.10 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 19.60 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 18.70 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 16.00 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 15.50

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน
คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านกระบวนการ

รายการ	N=219 ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ	2.45	0.71	น้อย
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ	2.50	0.72	น้อย
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดการประเมินผลโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ	2.48	0.78	น้อย
4. โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำให้นักเรียนได้รับทราบ	2.46	0.74	น้อย
5. นักเรียนเข้าร่วมประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์และการดำเนินงานในกิจกรรมของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ	2.64	0.77	ปานกลาง
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำร่วมกับคณะครู	2.47	0.73	น้อย
7. นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ	2.55	0.82	ปานกลาง
รวม	2.50	0.75	น้อย

จากตาราง 9 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านกระบวนการโดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย (2.50) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่านักเรียนเข้าร่วมประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์และการดำเนินงานในกิจกรรม และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (2.55-2.64) นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม การประเมินผลและการแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการร่วมกับคณะครู โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการให้นักเรียนได้รับทราบ อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย (2.45-2.50)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการโรงเรียน
คุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านผลผลิต

รายการ	N=219 ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
1. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำทำให้นักเรียน รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	3.67	0.57	มาก
2. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำทำให้นักเรียน มีวินัยในตนเอง	3.76	0.48	มาก
3. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำช่วยเสริม ความสามัคคีให้แก่นักเรียน	3.69	0.50	มาก
4. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำช่วยพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน	3.63	0.52	มาก
5. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีส่วนช่วยให้ นักเรียนได้ข้อคิดจากการนำหลักธรรมใน พุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	3.71	0.50	มาก
6. โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีส่วนช่วยให้ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็น หรือพฤติกรรมของนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น	3.74	0.51	มาก
รวม	3.70	0.51	มาก

จากตาราง 10 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย ด้านผลผลิตโดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย (3.70) เมื่อพิจารณา รายละเอียดพบว่า โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม มีวินัย สร้างเสริมความสามัคคี รวมทั้งได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ นักเรียนและยังช่วยให้ นักเรียนได้ข้อคิดจากการนำหลักธรรมในพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ใน การดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็นหรือพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียน

ความคิดเห็น นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม รวมทั้งการประเมิน ผล การดำเนินงานของโครงการ

ข้อเสนอแนะ ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของโครงการ ตลอดจนการกำหนดกิจกรรม ควรมีการชี้แจงให้นักเรียนได้รับทราบก่อนดำเนินการ

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือเพื่อประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งรายอำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงรายประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครู จำนวน 29 คน และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 219 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งสิ้น 251 ชุด (100%) ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์แจกแจงความถี่ร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของผู้บริหารและครู

1. ด้านสภาวะแวดล้อม โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก โรงเรียนได้กำหนดหลักการและเหตุผลสอดคล้องกับนโยบายหลักของกระทรวงศึกษาธิการและของโรงเรียน ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน โดยช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเอง เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

2. ด้านปัจจัย โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมปานกลาง โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน และได้ให้ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำแก่คณะกรรมการดำเนินงาน มีการกำหนด ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน กิจกรรม และระยะเวลาที่จัด โครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและนักเรียน ดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในโครงการและมีจำนวนเพียงพอ งบประมาณในการดำเนินงานมีความเหมาะสมและเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วน เอกสารที่ใช้ประกอบในการดำเนินกิจกรรมมีความชัดเจน วัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ มีความเหมาะสมและเพียงพอ อยู่ในระดับน้อย

3. ด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก โรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานและกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสม บุคลากรมีส่วนร่วมในการ

วางแผนและดำเนินงานตามปฏิทินที่กำหนดไว้ตามขั้นตอน มีกิจกรรมติดตามและประเมินผล การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา และประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

4. ด้านผลผลิต โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีวินัย สร้างเสริมความสามัคคี รวมทั้ง ได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่นักเรียนและยังช่วยให้นักเรียนได้ข้อคิดจากการนำ หลักธรรมในพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง ทางความคิดเห็นหรือพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของนักเรียน

1. ด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมน้อย นักเรียนเข้าร่วมประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์และการดำเนินงานในกิจกรรม และมีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมีส่วนร่วม ในการวางแผนการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม การประเมินผลและการแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการร่วมกับคณะครู โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการ ทำให้นักเรียน ได้รับทราบอยู่ในระดับน้อย

2. ด้านผลผลิต โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีวินัย สร้างเสริมความสามัคคี รวมทั้งได้ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่นักเรียนและยังช่วยให้นักเรียนได้ข้อคิดจากการนำ หลักธรรมในพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทาง ความคิดเห็นหรือพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งรายอำเภอพญาเม็งรายจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2554 มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ของผู้บริหารและครู

การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า มีการกำหนดหลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์ มีความสอดคล้องเหมาะสมกับนโยบายและสภาพของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Stufflebelm (อ้างอิงใน เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2546) ได้สรุปไว้ว่า การประเมินด้านบริบท หรือ สภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการ ประเมินให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนด

วัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ เป็นการตรวจสอบว่าโครงการที่จะทำ
 สอนแก้ปัญหาหรือควา มจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน เหมาะสม
 สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพวรรณ แสนมงคล
 (2547) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
 เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ด้านสภ าพแวดล้อม พบว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญและส่งเสริม
 ความรู้ความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์ นโยบายของโครงการให้แก่คณะครู ในทำนอง
 เดียวกัน พจนีย์ แพ่งศรีสาร (2547) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนปรีณัฏร์รอยแยลส์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านสภาพแวดล้อม
 พบว่า โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายชัดเจนมาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ เหตุผล และ
 วัตถุประสงค์ของโครงการ วิธีดำเนินการ รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนนั้นมีความเหมาะสม
 สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เช่นเดียวกับ เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2547) ได้ประเมินโครงการ
 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 เชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมมีการปฏิบัติได้ผลดี คณะกรรมการเห็นความสำคัญ
 ความจำเป็น และประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในส่วนของ วาสนา ต๊ะกาบโค
 (2548) ได้ประเมินการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ลำพูน เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียน
 วิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต 1 มีการจัดการด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม
 ที่เหมาะสม และ นางเยาว์ อุทุมพร (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อ
 การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3
 กล่าวว่า ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพที่ส่งเสริมงานดำเนินการโรงเรียนวิถี พุทธของ
 สถานศึกษา ได้แก่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเหมาะสมสำหรับการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนกระตุ้นการสร้างศรัทธาและพัฒนาศีลธรรม
 แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ ยาใจ
 พรหมวงศ์ (2553) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนบ้านเวียงฝาง จังหวัด
 เชียงใหม่ พบว่า มีการกำหนดหลักการเหตุผลสอดคล้องกับนโยบายของโครงการโรงเรียน
 วิถีพุทธ สร้างความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนวิถีพุทธให้กับครูผู้สอน
 การประเมินด้านปัจจัย พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนด
 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน และได้ให้ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรม
 ชี้แนะแก่คณะกรรมการดำเนินงาน มีการกำหนด ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน กิจกรรม และ
 ระยะเวลาที่จัด โครงการ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภ าพของโรงเรียนและนักเรียน

ดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับStufflebelm (อ้างอิงใน เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2546) ได้สรุปไว้ว่าการประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความเพียงพอของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินงานโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมจิต แก้วแสงขวัญ (2546) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐมพบว่า ด้านความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้น อยู่ในระดับปานกลาง ในทำนองเดียวกัน จำเริญ ชันอำย (2546) ได้ประเมินโครงการสร้างทักษะในการวางแผนพึ่งพาตนเองของชุมชนชาวไทยภูเขา บ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความเข้าใจในโครงการและได้รับการยอมรับจากผู้นำชุมชนและชาวบ้าน สำหรับทีมงานและผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมโครงการมีความสนใจและมีความต้องการโครงการ ส่วนวิทยากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่มีความเพียงพอและเหมาะสมเช่นเดียวกับทิพวรรณ แสนมงคล(2547)ได้ประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2546 พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมปานกลาง และในทำนองเดียวกัน พจณีย์ แพ่งศรีสาร (2547)ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนมีการจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการอย่างชัดเจนต่อเนื่องตามธรรมนูญของโรงเรียน มีงบประมาณและจำนวนครูดำเนินงานอย่างเพียงพอ และได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองทุกปีและเพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2547) ได้ประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้านปัจจัยได้ผลการปฏิบัติพอใช้ โรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ 1:20 คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่โรงเรียนยังไม่ได้สนับสนุนงบประมาณในการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้กับครูที่ปรึกษา และ วิไล วิทย์ประเสริฐกุล (2549) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเตรียมการ มีการหาที่ปรึกษา การเตรียมบุคลากรและกำหนดเป้าหมาย ปัญหาการเตรียมนักเรียนคือ นักเรียนยังขาดความเข้าใจแนวปฏิบัติตามแนว วิถีพุทธ การเตรียมผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองมีภารกิจไม่ให้ความสำคัญกับวิถีพุทธ การเตรียมบุคลากรคือ ขาดความเข้าใจในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านการดำเนินการจัดสภาพและองค์ประกอบ

มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ปัญหาการเตรียมกิจกรรมนักเรียน คือ ครูขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธและชาตงปประมาณ

การประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีการวางแผนการดำเนินงานและกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสม บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานตามปฏิทินที่กำหนดไว้ตามขั้นตอน มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตลอดจนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งสอดคล้องกับ Stufflebelm (อ้างอิงใน เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2546) ได้สรุปไว้ว่า การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินงานโครงการ เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการที่จะนำโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินงานช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาวดี นุกุลเสาวลักษณ์ (2545) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวในวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 7 พบว่า ด้านกระบวนการพบว่าวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา ข สามารถดำเนินการได้ดี ส่วนวิทยาลัยเทคนิค ข และอาชีวศึกษา ก ดำเนินการเข้าเกณฑ์พอใช้ ในทำนองเดียวกันจำเรียน ชันอ้าย (2546) ได้ประเมินโครงการสร้างทักษะในการวางแผนพึ่งพาตนเองของชุมชนชาวไทยภูเขาบ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านกระบวนการมีกระบวนการฝึกอบรมพอใช้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ยังมีจุดที่ควรปรับปรุง ได้แก่ การประสานงานทำความเข้าใจและการติดตามระหว่างเจ้าหน้าที่ ทีมงาน และผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ควรมีการนำแผนพึ่งตนเองหรือแผนปฏิบัติของชุมชนเข้าสู่ประชาคมหมู่บ้าน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพวรรณ แสนมงคล (2547) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2546 พบว่า ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมปานกลาง เช่นเดียวกับ พงษ์นิย พ่างศรีสาร (2547) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลล์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านกระบวนการโรงเรียนมีการวางแผนก่อนที่จะเริ่มดำเนินงานอย่างเหมาะสม กิจกรรมที่จัดในโครงการได้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานและมีการประสานงานกับบุคคลองค์กรภายนอก ทั้งก่อนเริ่มดำเนินโครงการและระหว่างดำเนินโครงการอย่างสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ณิชฎกิตต์ ศรีสันต์ (2548) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การดำเนินงาน

โรงเรียนวิถีพุทธในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน มีปัญหาปานกลาง เปรียบเทียบปัญหาโดยจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงเรียนวิถีพุทธจะประสบความสำเร็จต้องพัฒนาที่ตัวบุคลากร คือ ครู และจากการศึกษาของ วาสนา ต๊ะกาบโค (2548) ได้ประเมินการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 พบว่า ด้านกระบวนการประกอบด้วย การเรียนการสอนที่บูรณาการไตรสิกขา ศิล สมาธิ ปัญญา การจัดบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร การจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต

การประเมินด้านผลผลิตพบว่าทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีวินัย สร้างเสริมความสามัคคี รวมทั้งได้พัฒนาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ นักเรียนและยังช่วยให้นักเรียนได้ข้อคิดจากการนำหลักธรรมในพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็นหรือพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ Stufflebelm (อ้างอิงใน เขาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2546) ได้สรุปไว้ว่า การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของโครงการ โดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่ได้ แล้วนำเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไปตัดสินเกณฑ์มาตรฐานนั้น อาจจะทำหนดขึ้นเองหรืออาศัยเกณฑ์ที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นกำหนดไว้ก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จำเรียน ชันอ้าย (2546) ได้ประเมินโครงการสร้างทักษะในการวางแผนพึ่งพาตนเองของชุมชนชาวไทยภูเขา บ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านผลผลิตของโครงการมีแผนพึ่งพาตนเองชัดเจนดีและมีการประยุกต์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในส่วนของการสร้างสวนสมุนไพรพื้นบ้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรที่งานมีความสนใจและตระหนักในการพึ่งพาตนเองสูง แต่ยังมีทักษะในการวางแผนไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นผู้นำชุมชนจึงควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องการสร้างทักษะในการจัดทำแผน และการปฏิบัติตามแผนพึ่งพาตนเองต่อไป ในทำนองเดียวกัน พจนีย์ แพ่งศรีสาร (2547) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนปรีณสรอยแยลส์วิทยาลัยอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าด้านผลผลิตนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในรูปแบบกิจกรรมระดับมาก และเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี รูปแบบของกิจกรรมในโครงการมีความเหมาะสม วิทยากรสามารถบรรยายได้ชัดเจนมีความน่าสนใจ สนุกสนาน พร้อมกับสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม สามารถพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้ดีขึ้น ส่วนประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ คือการได้รับฟังข้อคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไป

ปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2547) ได้ประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ด้านผลผลิต การดำเนินงานปฏิบัติได้ผลดี ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี นักเรียนได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น รวมทั้งได้รับการส่งเสริมให้แสดงออกตามสภาพของตนเอง และคณะกรรมการเห็นว่าโครงการที่ดำเนินอยู่ปฏิบัติได้ผลดีและควรดำเนินโครงการนี้ต่อไป และสอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา ตะกอบโค (2548) ได้ประเมินการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต 1 พบว่า ด้านผลผลิต ประกอบด้วย การพัฒนากาย ศิล จิตและปัญญาอย่างบูรณาการของผู้เรียนและด้านผลกระทบ ประกอบด้วย บ้าน ชุมชน วัด โรงเรียน ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ มีการดำเนินงานดีมาก เช่นเดียวกับการศึกษาของ นงพรรณ ไชยประเสริฐ และคณะ (2548) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้วัฒนธรรมวิถีพุทธเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านดงป่าसान ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม บุคลากรทางการศึกษาต้องผ่านกระบวนการปฏิบัติจริง ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การจัดเวทีประชุม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การชมนิทรรศการ การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมาเอาความรู้เหล่านั้นมาประมวลวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนชุมชน กำหนดเป็นหลักสูตรหรือนวัตกรรม ให้ชุมชนและผู้ปกครองได้ร่วมกัน วิพากษ์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้เป็นเส้นทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชูชาติ ชัยศรี และคณะ (2548) ได้ศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านสันมะเค็ด สันขี้เหล็กหัวฝายพัฒนา ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนได้รับความรู้ประสบการณ์การพัฒนาคุณธรรมของตนเองจากการปฏิบัติจริงทั้งบทบาทที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินจัดให้ บทบาทที่ตนเองต้องปฏิบัติด้วยตนเอง

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ของนักเรียน

การประเมินด้านกระบวนการ พบว่า นักเรียนเข้าร่วมประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์และการดำเนินงานในกิจกรรม และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการ เป็นบางครั้ง นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม การประเมินผลและการแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการร่วมกับคณะครู โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการ ให้นักเรียนได้รับทราบ ข้อมูลเพียงเล็กน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ Stufflebelm (อ้างอิงใน เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2546)

ได้สรุปไว้ว่า การประเมินกระบวนการ(Process Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างการทำงานโครงการ เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการที่จะนำโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ วางไว้ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินงานช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นงพรรณ ไชยประเสริฐ และคณะ (2548) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้วัฒนธรรมวิถีพุทธเพื่อพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านดงป่าसान ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม บุคลากรทางการศึกษาต้องผ่านกระบวนการปฏิบัติจริง ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การจัดเวทีประชุม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การชมนิทรรศการ การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำเอาความรู้เหล่านั้นมาประมวลวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน กำหนดเป็นหลักสูตรหรือนวัตกรรม ให้ชุมชนและผู้ปกครองได้ร่วมกันวิพากษ์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้เป็นเส้นทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับ วิไล วิทย์ประเสริฐกุล (2549) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเตรียมการ มีการหาที่ปรึกษา การเตรียมบุคลากรและกำหนดเป้าหมาย ปัญหา การเตรียมนักเรียนคือ นักเรียนยังขาดความเข้าใจแนวปฏิบัติตามแนววิถีพุทธ การเตรียมผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองมีภารกิจไม่ให้ความสำคัญกับวิถีพุทธ การเตรียมบุคลากร คือ ขาดความเข้าใจในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านการดำเนินการ จัดสภาพและองค์ประกอบ มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดแนวการจัดการเรียนรู้ ปัญหา การเตรียมกิจกรรมนักเรียน คือ ครูขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธและขาดงบประมาณ

การประเมินด้านผลผลิต พบว่า โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ทำให้ นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีวินัย สร้างเสริมความสามัคคี รวมทั้งได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่นักเรียนและยังช่วยให้นักเรียนได้ข้อคิดจากการนำหลักธรรมในพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็นหรือพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Stufflebelm (อ้างอิงใน เยาวดี ราชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2546) ได้สรุปไว้ว่า การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของโครงการ โดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่ได้แล้ว นำเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไปตัดสินเกณฑ์มาตรฐานนั้นอาจจะต้องกำหนดขึ้นเองหรืออาศัยเกณฑ์ที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นกำหนดไว้ก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชูชาติ ชัยศรี และคณะ (2548)

ได้ศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียน บ้านสันมะเค็ดสันซี้เหล็กหัวฝายพัฒนา ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนได้รับความรู้ประสบการณ์การพัฒนาคุณธรรมของตนเองจากการปฏิบัติจริง ทั้งบทบาทที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน ดำเนินจัดให้บทบาทที่ตนเองต้องปฏิบัติด้วยตนเอง จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในภาพรวมนักเรียนมีความสุขในกิจกรรมต่าง ๆ และมีการพัฒนาคุณธรรมดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การดำเนินงานและการกำหนดกิจกรรมของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ควรเตรียมความพร้อมของคณะครูและนักเรียน รวมทั้งให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ กำหนดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับนักเรียนและชุมชน ส่วนการนิเทศติดตาม ผลการดำเนินงานให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำเกี่ยวกับผลกระทบของการประเมินโครงการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จำเรียน ชันอำย. (2546). การประเมินโครงการสร้างทักษะในการวางแผนพึ่งตนเองของชุมชนชาวไทยภูเขา บ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชูชาติ ชัยศรี และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยโครงการวิจัยการศึกษาเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านสันมะเต็ดชี้เหล็กหัวฝายพัฒนา. เอกสารอัดสำเนา.
- ณัฐกิตติ์ ศรีสันต์. (2548). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาโท กศ.ม, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ทิพวรรณ แสนมงคล. (2547). การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนศึกษาศงเคราะห์เขียงดาว อำเภอเขียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นงพรรณ ไชยประเสริฐ และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนรู้วัฒนธรรมวิถีพุทธเพื่อการพัฒนาให้นักเรียนโรงเรียนบ้านดงป่าसान ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. เอกสารอัดสำเนา.
- นงเยาว์ อุทุมพร. (2550). ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2540). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พจนีย์ แผงศรีสาร. (2547). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนปิ่นรอยแยลส์วิทยาลัย อำเภอเมืองเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พิกุล ทิตยกุล. (2552). การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- พิสนุ พองศรี. (2549). การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: พิมพ์เทียมฟ้าการพิมพ์.
- เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ. (2547). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงใหม่ เขต 3.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ยาใจ พรหมวงศ์. (2553). การประเมินโครงการวิถีมุทโรงเรียนบ้านเวียงฝาง จังหวัด
เชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2544). การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา ตะกบโค. (2548). การประเมินการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีมุท สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วิไล วิทย์ประเสริฐกุล. (2549). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนวิถีมุท
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2547). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดสาย ศรีศักดิ์ดา. (1 เมษายน 2551). การประเมินโครงการ. สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม 2555,
จาก <http://www.nsdv.go.th/evaluation>.
- สุภาวดี นกุลเสาวลักษณ์. (2545). การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวในวิทยาลัยเทคนิค
และวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สมจิต แก้วแสงขวัญ. (2546). การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม. การศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเอง ค.ม, สถาบันราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2544). เทคนิคการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). รวมบทความทางการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 6).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำราญ มีแจ้ง. (2544). การประเมินโครงการทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
นิชนแอตเวอร์ไทซ์กรุ๊ป.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นางสาวศุภวัลย์ คำวัง   ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ
อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
2. นายสรารุช อินทร์ดี   ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแม่ตำบึงวิทยา
อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
3. นางอภิญญา ยอดเชียงคำ   ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแม่ตำบึงวิทยา
อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก ข แบบสอบเพื่อการวิจัย

แบบสอบเพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

สำหรับ

1. ผู้บริหารโรงเรียน
2. ครูผู้สอน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

2. ผลการตอบแบบสอบถามจะนำไปประเมินภาพรวมของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงรายเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำต่อไป

3. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการประเมิน โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดยประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านสภาวะแวดล้อม

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

2.3 ด้านกระบวนการ

2.4 ด้านผลผลิต

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม ปัญหา และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. สถานภาพของท่าน

- ผู้บริหาร
 ครูผู้สอน

3. อายุราชการ

- 1-5 ปี
 6-10 ปี
 11-15 ปี
 มากกว่า 15 ปี

4. วุฒิทางการศึกษา

- ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการสอน

☐ ภาษาไทย	☐ สังคมศึกษา	☐ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
☐ คณิตศาสตร์	☐ สุขศึกษาและพลศึกษา	☐ ภาษาต่างประเทศ
☐ วิทยาศาสตร์	☐ ศิลปะศึกษา	☐ อื่น ๆ

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย
อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง

โปรดอ่านแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือ ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
1.	ด้านสภาวะแวดล้อม โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำได้กำหนดหลักการ และเหตุผลสอดคล้องกับนโยบายหลักของกระทรวง ศึกษาธิการ					
2.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำได้กำหนดหลักการ เหตุผลและวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของ โรงเรียน					
3.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำได้กำหนดวัตถุประสงค์ ไว้อย่างชัดเจน					
4.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน					
5.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำช่วยปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมแก่นักเรียน					
6.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำช่วยพัฒนานักเรียนให้มี วินัยในตนเองและมีความสามัคคีในหมู่คณะ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
7.	ด้านปัจจัย โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำไว้อย่างชัดเจน					
8.	โรงเรียนได้ให้ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำแก่คณะกรรมการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นอย่างดี					
9.	จำนวนบุคลากรในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีอย่างเพียงพอ					
10.	คณะกรรมการดำเนินงานมีความรู้ความเข้าใจในโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ					
11.	โรงเรียนได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำไว้อย่างชัดเจน					
12.	ระยะเวลาที่จัดโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีความเหมาะสม					
13.	วัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีความเหมาะสมและเพียงพอ					
14.	เอกสารที่ใช้ประกอบในการดำเนินกิจกรรมมีความชัดเจน					
15.	งบประมาณในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีความเหมาะสมและเพียงพอ					
16.	การจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
17.	กิจกรรมของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและนักเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
18.	ด้านกระบวนการ โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีการวางแผน การดำเนินงานที่ชัดเจน					
19.	แผนและปฏิทินการปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรม มีความชัดเจนและเหมาะสม					
20.	บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน					
21.	โรงเรียนได้ดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ตามแผนที่วางไว้					
22.	การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำได้ปฏิบัติ ตามแผนและปฏิทินงานที่กำหนดไว้ตามขั้นตอน					
23.	โรงเรียนได้มีการนิเทศติดตามตามผลการดำเนินงานของ โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ					
24.	โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำอย่างเป็นระบบ					
25.	โรงเรียนได้นำผลการประเมินมาทบทวนและปรับปรุง แก้ไขพัฒนา การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม ชั้นนำ					
26.	โรงเรียนได้มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน ให้กับผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
27.	ด้านผลผลิต โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำทำให้นักเรียนรู้จัก รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม					
28.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำทำให้นักเรียนมีวินัย ในตนเอง					
29.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำช่วยเสริมความสามัคคี ให้แก่ นักเรียน					
30.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำช่วยพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน					
31.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้ ข้อคิดจากการนำหลักธรรมในพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิต					
32.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีส่วนช่วยให้นักเรียน เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็นหรือพฤติกรรมของ นักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น					

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนคุณธรรม
ชั้นนำ

1. ด้านสภาวะแวดล้อม

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

2. ด้านปัจจัย

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

3. ด้านกระบวนการ

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

4. ด้านผลผลิต

ปัญหา

.....

.....

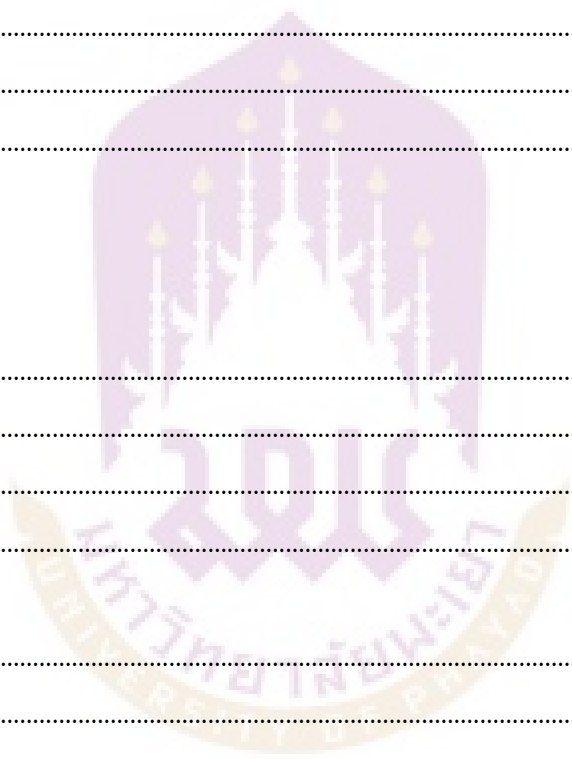
.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสอบเพื่อการวิจัย
เรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย
อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
สำหรับนักเรียน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
2. ผลการตอบแบบสอบถามจะนำไปประเมินภาพรวมของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำต่อไป
3. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการประเมิน โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดยประเมินด้าน
    - 2.1 ด้านกระบวนการ
    - 2.2 ด้านผลผลิต
  - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ

- ชาย   หญิง

2. อายุ

- 10 – 15 ปี
 16 – 20 ปี
 21 ปีขึ้นไป

3. ระดับชั้น

- มัธยมศึกษาปีที่ 1
 มัธยมศึกษาปีที่ 2
 มัธยมศึกษาปีที่ 3
 มัธยมศึกษาปีที่ 4
 มัธยมศึกษาปีที่ 5
 มัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย
อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง

โปรดอ่านแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือ ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
1.	ด้านกระบวนการ นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ					
2	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมของโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ					
3	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดการประเมินผลโครงการ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ					
4	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียนคุณธรรม ชั้นนำให้นักเรียนได้รับทราบ					
5	นักเรียนเข้าร่วมประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจใน หลักการ วัตถุประสงค์และการดำเนินงานในกิจกรรมของ โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ					
6	นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดำเนิน โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำร่วมกับคณะครู					
7	นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่าง การปฏิบัติกิจกรรมของโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
8.	ด้านผลผลิต โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำทำให้นักเรียนรู้จัก รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม					
9.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำทำให้นักเรียนมีวินัย ในตนเอง					
10.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำช่วยเสริมความสามัคคี ให้แก่ นักเรียน					
11.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำช่วยพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน					
12.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้ ข้อคิดจากการนำหลักธรรมในพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิต					
13.	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำมีส่วนช่วยให้นักเรียน เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็นหรือพฤติกรรมของ นักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

อธิธานศัพท์

อภิธานศัพท์

โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ	หมายถึง	โครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
การประเมินโครงการโรงเรียน คุณธรรมชั้นนำ	หมายถึง	การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
ผู้บริหารโรงเรียน	หมายถึง	ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2554
ครู	หมายถึง	ครูที่ปฏิบัติงานสายผู้สอน โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2554
นักเรียน	หมายถึง	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2554

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	นางชนานันท์ อุ่นเป็ง
วัน เดือน ปี เกิด	19 มีนาคม 2514
ที่อยู่ปัจจุบัน	44 หมู่ 14 ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพญาเม็งราย
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการโรงเรียน
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2554	รองผู้อำนวยการ โรงเรียนพญาเม็งราย
พ.ศ. 2549	ครู วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนบ้านห้วยหญ้าไซ
พ.ศ. 2537	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนสันติศิรีวิทยาคม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	ค.บ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) สถาบันราชภัฏลำปาง

